

'T ZIJN
ALTIJD
DEZELFDE
DIE JULLIE
ZOEKEN
...

tzitemZo bij de politie

jouw recht uitgelegd

Ook als minderjarige (= persoon jonger dan 18 jaar) kan je in aanraking komen met de politie. In deze folder leggen we je uit wat de politie doet en op welke manieren je met de politie te maken kan krijgen.

Bijvoorbeeld: Je hebt een verkeersovertreding begaan, je wordt bestolen, je wordt gecontroleerd tijdens een identiteits- controle, je wordt betrap bij het spuiten van graffiti,...

1	DE POLITIE	3
2	IN WELKE SITUATIES KAN JE TE MAKEN KRIJGEN MET DE POLITIE?	3
	• Als je slachtoffer bent van een misdrijf	3
	• Als je getuige bent van een misdrijf	4
	• Als je dader of verdachte bent van een misdrijf	5
	• Andere situaties waarin je in aanraking kan komen met de politie	6
3	KLACHTEN	7

1 DE POLITIE

De politie in België is verdeeld in twee niveaus: de lokale en de federale politie.

De lokale politie heeft zeven basistaken:

1. Wijkwerking
2. Onthaal
3. Interventie
4. Slachtofferbejegening
5. Opsporing en onderzoek
6. Handhaven openbare veiligheid
7. Verkeer

De lokale politie is altijd te bereiken via het telefoonnummer 101 of 112 voor noodgevallen. Voor niet dringende zaken kan je de lokale politie bereiken via jouw wijkagent, haar lokaal adres, telefoonnummers of e-mailadres (op te zoeken via www.police.be).

De federale politie staat in voor speciale vormen van criminaliteit of als de politie over een groot deel van het land moet optreden.

2 IN WELKE SITUATIES KAN JE TE MAKEN KRIJGEN MET DE POLITIE?

• Als je slachtoffer bent van een misdrijf

Als je slachtoffer bent van een misdrijf, kan je als minderjarige zelf klacht indienen bij de politie. Je kan je hierbij eventueel laten bijstaan door een **vertrouwenspersoon**. Klacht neerleggen, kan je bij om het even welke politieagent of politiebureau.

*Je bent **slachtoffer** als iemand jou besteelt, bedreigt, aanvalt, ...*

Klacht neerleggen betekent dat je aan de politie vertelt dat je slachtoffer bent van een misdrijf en dat je wilt dat de politie dit verder onderzoekt. De politie stelt dan een **proces-verbaal (P.V.)** op over je klacht. In dat P.V. staat alles wat jij vertelt over het misdrijf. Normaal krijg je een gratis kopie mee waardoor je jouw verklaring kan nalezen. Als blijkt dat je gevaar loopt, zal de politie je zo goed mogelijk beschermen. Daarnaast onderzoekt ze jouw klacht om de dader op te sporen zodat hij/zij gestraft kan worden. De politie kan hiervoor onder andere bepaalde personen verhoren.

Een **verhoor** betekent dat de politie een aantal vragen stelt en je laat vertellen over de gebeurtenis. Het verhoor kan doorgaan bij je thuis, op het politiebureau, maar ook op andere plekken, bv. op school. Voor een verhoor is geen toestemming nodig van jouw ouders. Wel probeert de politie jouw ouders zo snel mogelijk te verwittigen van het feit dat ze je (zullen) verhoren. Je ouders hebben niet het recht om bij het verhoor aanwezig te zijn, maar soms wordt dit wel toegestaan.

Als je slachtoffer bent van een misdrijf, kan je vragen of je een meerderjarige **vertrouwenspersoon** mag meebrengen naar het verhoor. Bepaalde slachtoffers (van bv. slagen en verwondingen, verkrachting, ontvoering,...) hebben hier zelfs recht op. Dit kan dan alleen geweigerd worden indien dit hun belangen of het onderzoek in gevang brengt.

Soms maakt de politie gebruik van een **audiovisueel verhoor** of **videoverhoor**. Dit betekent dat het verhoor opgenomen wordt met een camera. Hierdoor moeten minderjarige slachtoffers maar één keer hun verhaal doen. Als je 12 jaar of ouder bent moet je hiervoor wel je toestemming geven.

Slachtoffers hebben vaak nood aan **hulp en begeleiding** bij het verwerken van wat er is gebeurd. Sommige politiediensten beschikken zelf over een gespecialiseerde afdeling 'slachtofferbejegening' die je opvangt. Indien de politie je zelf niet kan ondersteunen, zal ze je doorverwijzen naar andere gespecialiseerde diensten.

• Als je getuige bent van een misdrijf

Als je **getuige** bent geweest van een misdrijf, kan je hiervan **zelf** aangifte doen bij de politie. In dat geval zal men van je aangifte een **P.V.** opmaken. De politie noteert hierin alles wat jij kan vertellen over het misdrijf. Na de aangifte krijg je normaal een gratis kopie mee van het verslag van jouw uitleg.

*Een **getuige** is een persoon die iets gezien of meegemaakt heeft in verband met een misdrijf. Bijvoorbeeld: een diefstal zien gebeuren, een verkeersongeval gezien,...*

Wanneer iemand anders jou als getuige aanduidt, kan de politie je hierover verhoren. Als minderjarige getuige kan je vragen of je een meerderjarige **vertrouwenspersoon** mag meebrengen naar het verhoor. Getuigen van bepaalde misdrijven (zoals slagen en verwondingen, verkrachting, ontvoering, doodslag,...) hebben hier zelfs recht op. Dit kan dan alleen geweigerd worden indien dit het onderzoek schendt. Bovendien kan men ook gebruik maken van het **videoverhoor** wanneer je getuige was van bepaalde misdrijven. Vanaf 12 jaar moet je hiervoor wel toestemming geven.

• Als je dader (of verdachte) bent van een misdrijf

Wanneer de politie een misdrijf vaststelt of wanneer er aangifte wordt gedaan van een strafbaar feit, zal de politie de **vermoedelijke daders** of verdachten verhoren, ook wanneer deze minderjarig zijn. Dit kan eventueel gebeuren via een **videoverhoor**. De politie ondervraagt je als verdachte over je betrokkenheid bij het misdrijf, over een eventueel alibi (= waar je was op het tijdstip van de feiten), over eventuele getuigen,... Bij aanvang van het verhoor moet de politie je op je **rechten als verdachte wijzen** en kort vertellen van wat je verdacht wordt.

*Als minderjarige verdachte heb je tijdens het verhoor geen recht op de bijstand van een vertrouwenspersoon of van je ouders. Je moet, vóór aanvang van het eerste verhoor, wel kunnen **overleggen** met een **advocaat**. Bovendien heb je ook recht op **bijstand** van een advocaat tijdens het verhoor.*

Wanneer de politie je verdenkt van of betrapt bij het plegen van een misdrijf, kan ze indien nodig bepaalde van je rechten aantasten. Zo kan ze bv. je **identiteit controleren**, soms je **vingerafdrukken** en foto nemen, en je eventueel **fouilleren**. Verder kan de politie op bevel van de onderzoeksrechter private plaatsen, zoals bv. je kamer of je locker op school, doorzoeken zonder je toestemming. (Dit kan ook wanneer men je op heterdaad betrapt op het plegen van een misdrijf of in een noodsituatie, bv. bij brand.)

Wanneer het echt niet anders kan, kan de politie **dwangmiddelen** (bv. handboeien) of **geweld** (bv. een houdgreep) gebruiken. Het gebruik van geweld moet altijd in verhouding staan tot het doel en het mag nooit langer duren dan noodzakelijk. Normaal moet de politie je **waarschuwen** dat men zal overgaan tot het gebruik van geweld. In sommige gevallen kan de politie je ten slotte ook tijdelijk opsluiten in een **jeugdcel** of **toezichtslokaal**. Je ouders of andere personen bij wie je verblijft, moeten hiervan verwittigd worden.

Alle informatie die de politie verzamelt over een misdrijf wordt normaal doorgestuurd naar de **procureur des Konings** (lid van het Openbaar Ministerie, ook O.M. of parket). Deze persoon leidt het opsporingsonderzoek en zal dus beslissen of er verder onderzoek nodig is naar het misdrijf. De procureur beslist ook of de feiten ernstig genoeg en voldoende bewezen zijn om de dader voor de rechtbank te vervolgen.

Meer informatie lees je in de brochure *'t Zitemzo... als je dader (of slachtoffer) bent van een misdrijf*.

• Andere situaties waarin je in aanraking kan komen met de politie

In het verkeer

De politie waakt over de veiligheid in het verkeer door bv. te controleren of je goed verlicht rijdt met de fiets, of je (brom-)fiets voldoet aan de veiligheidsvoorschriften,... Indien je niet in orde bent met één van de **verkeersvoorschriften**, kan je een **waarschuwing** of een **geldboete** opgelegd krijgen. Sommige politiekorpsen organiseren ook **verkeersklassen** om minderjarigen de verkeersregels aan te leren en hen te wijzen op de gevaren in het verkeer.

Bij een identiteitscontrole

Vanaf dat je 15 jaar bent, moet je altijd je identiteitskaart bij je hebben. Maar wanneer de politie een identiteitscontrole houdt, mag je jouw **identiteit** op om het even welke manier **bewijzen**. Wanneer de politie twijfelt aan je identiteit mag ze je max. 12 uur ophouden om je identiteit na te gaan. De politie controleert je identiteit wanneer je aangehouden wordt of wanneer je een misdrijf hebt gepleegd. Daarnaast kan de politie je identiteit ook controleren wanneer zij goede redenen heeft om dat te doen (bv. omdat je verdacht wordt van een misdrijf of tijdens een alcohol- of drugscontrole). Soms wordt er ook op het openbaar vervoer een identiteitscontrole uitgevoerd. Deze controles worden dan meestal uitgevoerd door de veiligheidsdiensten verbonden aan het openbaar vervoer.

Bij een foullering

Eén van de taken van de politie is waken over de veiligheid. De politie kan dit o.a. doen door een foullering. Dit betekent dat een politieagent jouw lichaam, kleren en/of bagage onderzoekt. Het kan hierbij gaan om een veiligheidsfoullering of een gerechtelijke foullering.

1. Veiligheidsfoullering

Hierbij gaat de politie op zoek naar wapens en gevaarlijke voorwerpen (bv. messen, pepperspray, ...) die de openbare orde kunnen verstoren. Dit duurt max. 1u en zeker niet langer dan noodzakelijk.

2. Gerechtelijke fouillering

Dit kan als de politie iemand gerechtelijk aanhoudt of wanneer er ernstige vermoedens zijn dat een persoon in het bezit is van voorwerpen die gebruikt werden om een misdrijf te plegen of die dit misdrijf kunnen bewijzen (bv. gestolen voorwerpen). Dit duurt max. 6u en zeker niet langer dan noodzakelijk.

Wanneer je spijbelt

Samen met de scholen en het CLB werkt de politie eraan om spijbelen te voorkomen. De politie voert geregeld controleacties uit op straat. Wanneer je dan betrappt wordt op spijbelen, kunnen ze je vragen om mee te komen naar het politiebureau voor een gesprek. De politie verwittigt dan ook je ouders en de school.

Andere

Naast de hierboven opgesomde situaties, kan je ook nog in contact komen met de politie omwille van een aantal andere zaken. De politie waakt bijvoorbeeld over de openbare orde en veiligheid bij **openbare evenementen** zoals fuiven en betogingen. Je moet voor het organiseren van deze evenementen normaal toestemming vragen aan de gemeente waar je ze wil organiseren. Dit moet in soms rechtstreeks bij de politie gebeuren.

De politie staat verder ook de **gerechtsdeurwaarder** bij tijdens het uitoefenen van zijn functie (bv. als hij spullen in beslag moet nemen,...); ...

4 KLACHTEN

Iedereen kan fouten maken, ook de politie. Als je denkt dat een politieambtenaar een fout heeft begaan, kan je eerst proberen je klacht op te lossen door er met de persoon in kwestie over te praten. Als dit niet lukt, kan je met je klacht terecht bij de **korpschef** of bij de **burgemeester** van die politiezone. Sommige grotere politiekorpsen beschikken ook over een **Dienst Intern Toezicht** waar je terecht kan met je klachten. Hun contactgegevens kan je vinden via www.police.be.

Bij het **Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten** (kortweg **Comité P**) kunnen burgers die klachten hebben over het optreden van de politie dat melden. De contactgegevens van Comité P vind je op hun website: www.comitep.be.

Je kan als minderjarige tenslotte ook terecht bij de **klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat**. De Klachtenlijn onderzoekt de klachten grondig, geeft advies en bemiddelt eventueel om te komen tot een oplossing in jouw belang. Contactgegevens van de klachtenlijn vind je via www.kinderrechten.be.

Nog vragen?

Wanneer je vragen of problemen hebt, probeer je er best eerst met iemand over te praten. Vrienden, familie, leerkrachten, leiders van de jeugdbeweging, mensen die je vertrouwt of neem contact op met tZitemzo. Wij kunnen je helpen om alles eens op een rijtje te zetten.

De “tZitemzo...”-reeks bestaat uit meerdere folders over verschillende thema’s die belangrijk voor je kunnen zijn. Je leest meer uitleg over *‘als je slachtoffer bent van een misdrijf’* en *‘als je dader bent van een misdrijf’* in één van deze folders.

Alle folders uit de “tZitemzo”-reeks kunnen besteld worden bij tZitemzo of in PDF gedownload worden via de website www.tzitemzo.be.

Je kan tZitemzo bereiken via:

09 233 65 65

info@tzitemzo.be

www.tzitemzo.be

Uitgave 2020

tZitemzo
jouw recht uitgelegd

Vlaanderen
verbeelding werkt